

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

9 päivänä lokakuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sosiaaliturva — Asetus (ETY) N:o 1408/71 — 22 artiklan 2 kohdan toinen alakohta — Sairausvakuutus — Toisessa jäsenvaltiossa annettu sairaalahoito — Ennakkoluvan epääminen — Lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puuttuminen

Asiassa C-268/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunalul Sibiu (Romania) on esittänyt 7.5.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 16.5.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Elena Petru

vastaa

Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu ja

Casa Națională de Asigurări de Sănătate,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (esittelevä tuomari) ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.3.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Elena Petru, edustajanaan avocat R. Giura,
- Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu ja Casa Națională de Asigurări de Sănătate, asiamiehinään F. Cioloboc, C. Fechete ja L. Bogdan,
- Romanian hallitus, asiamiehinään R.-I. Hațieganu, A.-L. Crișan ja R.-H. Radu,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. Beeko, avustajanaan barrister M. Gray,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Gheorghiu ja D. Martin,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

kuultuaan julkisasiamiehen 19.6.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 17.6.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 592/2008 (EUVL L 177, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 22 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Elena Petru sekä Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu (Sibiun alueellinen sairausvakuutuskassa) ja Casa Națională de Asigurări de Sănătate (valtakunnallinen sairausvakuutuskassa) ja joka koskee Saksassa annettua sairaalahoitoa, jonka kulujen korvaamista mainittu henkilö vaatii.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 1408/71 22 artiklassa, jonka otsikko on ”Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella – Paluu tai asuinpaikan muuttaminen toiseen jäsenvaltioon sairauden tai äitiy[den] aikana – Tarve mennä toiseen jäsenvaltioon tarkoituksena saada asianmukaista hoitoa”, säädetään seuraavaa:

”1. Palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammattinharjoittajalla, joka täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset oikeuden saamiseksi etuuksiin, ottaen tarpeen mukaan huomioon 18 artiklan säännökset; ja:

--

- c) jolle toimivaltainen laitos on antanut luvan mennä toisen jäsenvaltion alueelle saamaan siellä hänen tilansa kannalta aiheellista hoitoa,

on oikeus:

- i) toimivaltaisen laitoksen puolesta annettaviin luontoisuuksiin [oleskelupaikan] laitoksesta, sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin hänet olisi vakuutettu siinä; sen kauden pituus, jonka aikana etuuksia annetaan, määrätään kuitenkin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti;

--

2. --

Edellä 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa ei voida evätä, jos kysymyksessä oleva hoito kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen etuuksien joukkoon, [jossa se,] jonka etua asia koskee, asuu, ja jos hänelle ei ole voitu antaa tällaista hoitoa siinä ajassa kuin on tavallisesti välttämätöntä kyseisen hoidon saamiseksi jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, ottaen huomioon hänen senhetkinen terveydentilansa ja todennäköinen taudinkulku.

3. Edellä 1 -- ja 2 kohtaa sovelletaan vastaavasti palkatun työntekijän tai itsenäisen ammattinharjoittajan perheenjäseniin.

--”

- 4 Asetuksen N:o 1408/71 80 artiklassa tarkoitettu siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunta hyväksyi asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21.3.1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 74, s. 1) 2 artiklan 1 kohdan nojalla ensin mainitun asetuksen 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan soveltamisen edellyttämän todistusmallin, eli E 112 -lomakkeen.

Romanian oikeus

- 5 Terveysturvajärjestelmän uudistamisesta annetun lain nro 95/2006 (Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 372, 28.4.2006) 208 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Sairausvakuutus on pakollinen ja toimii yhtenäisenä järjestelmänä, ja sen edellä 2 momentissa säädetty päämäärät toteutetaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- a) vakuutetut valitsevat vakuutuskassansa vapaasti
 - b) varat kerätään ja niitä käytetään yhteisvastuullisuutta ja toissijaisuutta noudattaen
 - c) vakuutetut valitsevat vapaasti hoitopalvelujen suorittajansa ja lääkkeiden ja lääketieteellisten laitteiden toimittajansa tässä laissa säädetyn ja puitesopimuksessa määrätyn edellytyksin
 - d) järjestelmän toiminnan ohjaus ja hallinto on hajautettu, ja se toimii itsenäisesti
 - e) sairausvakuutusmaksujen maksaminen on pakollista yhteisen kansallisen sairausvakuutusjärjestelmän varojen keräämiseksi
 - f) vakuutetut, valtio ja työnantajat osallistuvat yhteisen kansallisen sairausvakuutusjärjestelmän varojen hoitoon
 - g) vakuutetuilla on oikeus terveyden- ja sairaanhoidon perusetuuksiin oikeudenmukaisella ja syrjimättömällä tavalla
 - h) sairausvakuutusjärjestelmän toiminnassa noudatetaan avoimuutta
 - i) sairausvakuutusmaksujen kanssa sopimuksia tekevät palvelujen suorittajat ja tavarantoimittajat kilpailevat vapaasti keskenään.”
- 6 Asetuksen N:o 1408/71 ja asetuksen N:o 574/72 mukaisesti annettujen lomakkeiden käyttöä Romanian sairausvakuutusjärjestelmässä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen hyväksymisestä 26.8.2008 tehdyn valtakunnallisen sairausvakuutuskassan puheenjohtajan päätöksen nro 592/2008 (Ordinul președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 592/2008; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 648,

11.9.2008), sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä nro 575/2009 (Monitorul Oficial al României, osa I, nro 312, 12.5.2009, oikaisu Monitorul Oficial al României, osa I, nro 461, 3.7.2009), liitteen 40 §:n 1 momentin b kohdassa säädetään seuraavaa:

”E 112 -lomake on tarkoitettu palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille sekä heidän perheenjäsenilleen, joille toimivaltainen laitos on antanut luvan mennä toiseen jäsenvaltioon saamaan siellä terveydenhoitoa.”

- 7 Kyseisen päätöksen 40 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Toimivaltainen laitos ei voi evätä E 112 -lomakkeen myöntämistä 1 momentin b kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, jos kyseessä oleva hoito kuuluu jäsenvaltion, jonka alueella kyseessä oleva henkilö asuu, lainsäädännön nojalla myönnettyjen etuuksien joukkoon ja jos hänelle ei voida antaa tällaista hoitoa siinä ajassa kuin on tavallisesti välttämätöntä kyseisen hoidon saamiseksi jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, kun otetaan huomioon hänen senhetkinen terveydentilansa ja todennäköinen taudinkulku.”

- 8 Terveydenhoitoa koskevien kansainvälisten asiakirjojen, joissa Romania on osapuolena, nojalla annetun terveydenhoidon kustannusten korvaamista ja palauttamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen hyväksymisestä 17.7.2009 tehdyn valtakunnallisen sairausvakuutuskassan päätöksen nro 729/2009 (Ordinul nr. 729/2009 al Casei Naționale a Asigurărilor de Sănătate pentru aprobarea Normelor metodologice privind rambursarea și recuperarea cheltuielilor reprezentând asistența medicală acordată în baza documentelor internaționale cu prevederi în domeniul sănătății la care România este parte; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 545, 5.8.2009) liitteen 8 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos Romanian sairausvakuutusjärjestelmässä vakuutettu menee johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon saamaan siellä terveydenhoitoa ilman sairausvakuutuskassan, jossa hänet on vakuutettu, antamaa ennakkolupaa, hänen on vastattava annetun hoidon kustannuksista.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 9 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Petru on sairastanut useita vuosia vakavia verisuonitauteja. Hän sai vuonna 2007 sydäninfarktin, jonka seurauksena hänelle tehtiin kirurginen toimenpide. Vuoden 2009 aikana hänen terveydentilansa heikkeni, minkä takia hänet otettiin hoidettavaksi Institutul de Boli Cardiovasculare de Timișoara (Romania) -nimiseen sydän- ja verisuonitautisairaalaan. Hänelle siellä tehdyt lääketieteelliset tutkimukset johtivat päätökseen tehdä hänelle avosydänleikkaus mitraaliläpän korvaamiseksi ja kahden stentin asentamiseksi.
- 10 Petrun mielestä kyseisen sairaalan aineelliset olosuhteet olivat epätydyttävät tällaisen kirurgisen toimenpiteen toteuttamiseksi, joten hän päätti mennä eräälle saksalaiselle klinikalle, jossa leikkaus tehtiin. Leikkauksen ja sen jälkeisen sairaalassaolon kustannukset olivat yhteensä 17 714,70 euroa.
- 11 Ennen menemistään Saksaan Petru oli tehnyt E 112 -lomakkeella Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiuun hakemuksen pyytääkseen tätä vastaamaan leikkauksen kustannuksista. Hänen hakemuksensa, joka rekisteröitiin 2.3.2009, hylättiin sillä perusteella, ettei hoitavan lääkärin lausunnosta ilmennyt, ettei hakemuksen kohteena ollut terveydenhoidon peruspalveluihin kuuluvaa toimenpidettä voitu toteuttaa romanialaisessa terveydenhoitoyksikössä siinä ajassa kuin oli perusteltua hänen senhetkisen terveydentilansa ja sairautensa kulun kannalta.
- 12 Petru nosti 2.11.2011 siviilioikeudellisen kanteen Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiuun ja Casa Națională de Asigurări de Sănătate velvoittamiseksi korvaamaan hänelle aiheutuneista kustannuksista Romanian leinä rahamäärän, joka vastasi 17 714,70:tä euroa. Hän vetosi vaatimuksensa

tueksi siihen, että Institutul de Boli Cardiovasculare de Timișoaran sairaalaolosuhteet olivat erityisen epätydyttävät, koska sairaalalta puuttui lääkkeitä ja perushoitotarvikkeita eikä siellä ollut riittävästi vuodepaikkoja, ja että suunnitellun leikkauksen monimutkaisuuden ja mainittujen huonojen olosuhteiden takia hän päätti lähteä kyseisestä sairaalasta ja mennä saksalaiselle klinikalle.

- 13 Asian ensimmäisenä oikeusasteena käsitelleen tuomioistuimen hylättyä kanteen 5.10.2012 antamallaan ratkaisulla Petru valitti ratkaisusta Tribunalul Sibiuun (Sibiun muutoksenhakutuomioistuin).
- 14 Valituksensa tueksi Petru vetoaa lain nro 95/2006 208 §:n 3 momenttiin, asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan c alakohtaan ja 2 kohdan toiseen alakohtaan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjaan.
- 15 Pääasian vastapuolet vaativat valituksen hylkäämistä ja vetoavat siihen, ettei Petru täyttänyt E 112 -lomakkeen myöntämisedellytyksiä, koska hän ei ollut osoittanut sitä, ettei hänelle voitu tehdä kyseessä olevaa hoitotoimenpidettä Romaniassa riittävän nopeasti. Ne vetoavat asetusten N:o 1408/71 ja N:o 574/72, lain nro 95/2006 ja päätöksen nro 592/2008, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä nro 575/2009, säännöksiin sekä päätöksen nro 729/2009 8 §:ään.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasian asianosaiset ovat eri mieltä sen käsiteltävänä olevaan oikeusriitaan sovellettavien kansallisten ja unionin oikeuden säännösten tulkinnasta ja että oikeusriidan ratkaisu riippuu asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan tulkinnasta.
- 17 Tässä tilanteessa Tribunalul Sibiu on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [asetuksen N:o 1408/71] 22 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua hoidon antamisen mahdottomuutta asuinvaltiossa tulkittava ehdottomalla vai järkevällä tavalla, eli voidaanko tilannetta, jossa lääkkeitä ja perushoitotarvikkeita ei ole, pitää tilanteena, jossa tarvittavaa hoitoa ei mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla kyetä antamaan, vaikka kirurginen toimenpide voitaisiin teknisesti suorittaa asuinvaltiossa riittävän nopeasti sillä perusteella, että tarvittavia erikoislääkäreitä ja sama lääketieteellinen erikoisosaaminen on olemassa?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

- 18 Romanian hallitus, joka muistuttaa siitä, että kansallisen tuomioistuimen asiana on ennakkoratkaisupyyntönsä määrittellä tosiseikasto, johon sen unionin tuomioistuimelle esittämät kysymykset liittyvät, huomauttaa, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole nyt käsiteltävässä asiassa selostanut pääasian tosiseikkoja sellaisina kuin ne ilmenevät kyseisessä tuomioistuimessa esitetystä näytöstä vaan on vain toistanut asianosaisten lausumat. Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu ja Casa Națională de Asigurări de Sănătate kuitenkin katsovat, että esitetyn kysymyksen taustalla olevat Petrun väitteet lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutteesta ovat ristiriidassa kyseisen näytön kanssa, joten ennakkoratkaisukysymys ei ole millään tavalla hyödyllinen oikeusriidan ratkaisun kannalta.
- 19 Romanian hallitus toteaa lisäksi, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole selittänyt, miksi sen mielestä vastaus sen esittämään kysymykseen on pääasian ratkaisemiseksi tarpeen.
- 20 Tästä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin

oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita ne tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäviksi saatetut asiat (tuomio Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, 47 kohta ja tuomio Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, 26 kohta).

- 21 Tässä yhteistyössä on yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä kunkin asian erityspiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. mm. tuomio Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, 59 kohta ja tuomio Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, EU:C:2006:784, 16 kohta).
- 22 Jotta unionin tuomioistuin voi antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisen tulkinnan unionin oikeudesta, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa määrätään, että ennakkoratkaisupyynnön on sisällytettävä muun muassa yhteenvedo pääasian oikeudenkäynnin kohteesta ja asiaa koskevista tosiseikoista, siten kuin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ne todennut, tai ainakin selostus niistä tosiseikoista, joihin kysymykset perustuvat, sekä selostus niistä syistä, joiden vuoksi kyseinen tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä kyseisen tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä.
- 23 Koska olettamana on, että unionin oikeuteen liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta, unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. tuomio Cipolla ym., C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, 25 kohta ja tuomio Chartered Institute of Patent Attorneys, C-307/10, EU:C:2012:361, 32 kohta).
- 24 Näin ei ole nyt käsiteltävässä asiassa.
- 25 On nimittäin yhtäältä niin, että pääasian tosiseikkojen osalta ennakkoratkaisupyynnön sisältää kohdassa ”Valitus”yhteenvedon Petrun väitteistä ja kohdassa ”Tosiseikat” yhteenvedon tosiseikoista, jotka on esitetty lyhyesti tämän tuomion 9–11 kohdassa. Vaikkei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lausukaan ennakkoratkaisupyynnössään näytöstä, jonka asianosaiset ovat esittäneet väitteiden tueksi tai niiden kiistämiseksi, eikä siis tässä menettelyn vaiheessa totea ennakkoratkaisukysymyksen taustalla olevaa lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutetta toteen näytetyksi, se ainakin esittää selostuksen tosiseikoista, joihin kysymys perustuu.
- 26 Toisaalta niiden syiden osalta, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tulkinnasta, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että koska pääasian asianosaiset ovat eri mieltä mainitun säännöksen tulkinnasta, kyseinen tuomioistuin pohtii, sovelletaanko säännöstä silloin, kun kyseessä olevan hoidon antamisen mahdollisuus asuinjäsenvaltiossa johtuu lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutteesta, ja että sen mielestä pääasian ratkaisu riippuu mainittuun kysymykseen annettavasta vastauksesta.
- 27 Niinpä ei ole ilmeistä, ettei pyydetyllä tulkitsemisella ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, eikä esitetty ongelma ole hypoteettinen vaan se liittyy pääasian asianosaisten käsittelemiin tosiseikkoihin, joiden selvittäminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana. Lisäksi unionin tuomioistuimella on tiedossaan seikat, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen esitettyyn kysymykseen.

28 Tästä seuraa, että kysymys on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toista alakohdta tulkittava siten, ettei saman artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa voida evätä silloin, kun kyseessä olevaa sairaalahoittoa ei lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutteen takia voida antaa ajoissa sosiaalivakuutetun asuinjäsenvaltiossa.
- 30 On muistutettava, että asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään kahdesta edellytyksestä, joiden täydyessä samanaikaisesti toimivaltaisen laitoksen on myönnettävä ennakkolupa, jota on haettu tämän artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan perusteella. Jotta ensimmäinen edellytys täydyisi, kyseessä olevan hoidon on kuuluttava sen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen etuuksien joukkoon, jossa sosiaalivakuutettu asuu. Toinen edellytys täydyv vain, jos hoitoa, joka vakuutetun on tarkoitus saada jossakin muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka alueella hän asuu, ei, kun otetaan huomioon hänen senhetkinen terveydentilansa ja taudinkulku, voida antaa hänelle siinä ajassa kuin on tavallisesti välttämätöntä kyseisen hoidon saamiseksi jäsenvaltiossa, jossa hän asuu (ks. vastaavasti tuomio Elchinov, C-173/09, EU:C:2010:581, 53 ja 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 31 Tästä jälkimmäisestä edellytyksestä, jota ennakkoratkaisukysymys koskee nyt käsiteltävässä asiassa, unionin tuomioistuin on jo todennut, ettei vaadittua lupaa voida evätä silloin, kun samanlaista tai tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa ei voida saada ajoissa siinä jäsenvaltiossa, jossa asianomainen henkilö asuu (ks. vastaavasti tuomio Inizan, C-56/01, EU:C:2003:578, 45 ja 60 kohta; tuomio Watts, C-372/04, EU:C:2006:325, 61 kohta ja tuomio Elchinov, EU:C:2010:581, 65 kohta).
- 32 Unionin tuomioistuin on todennut tältä osin edelleen, että sen arvioimiseksi, voidaanko tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa antaa riittävän ajoissa asuinjäsenvaltiossa, toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon kaikki kulloinkin kysymyksessä olevan konkreettisen tapauksen olosuhteet siten, että ei oteta huomioon pelkästään potilaan terveydentilaa sellaisena kuin se on lupaa haettaessa ja, tapauksen mukaan, potilaan kärsimiä kipuja tai hänen vammansa luonnetta, mikä saattaa esimerkiksi tehdä työnteosta mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa, vaan myös potilaan sairaushistoria (tuomio Inizan, EU:C:2003:578, 46 kohta; tuomio Watts, EU:C:2006:325, 62 kohta ja tuomio Elchinov, EU:C:2010:581, 66 kohta).
- 33 Tällaisiin kaikkiin olosuhteisiin, jotka toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon, voi konkreettisesti tapauksessa kuulua pääasiassa väitetyn kaltainen lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puute. On nimittäin niin, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 25 kohdassa – asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa ei erotella toisistaan eri syitä, joiden vuoksi tietyistä terveydenhoitopalvelusta ei pystytä huolehtimaan ajoissa. Tällainen lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden puute voi kuitenkin ilmiselvästi tehdä erikoisvälineiden tai erikoisosaamisen puuttumisen tavoin mahdottomaksi antaa samanlaista tai tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa ajoissa asuinjäsenvaltiossa.
- 34 Kuten Romanian ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset sekä Euroopan komissio ovat todenneet, tämän tuomion 31 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että kyseistä mahdottomuutta on arvioitava yhtäältä kaikkien asuinjäsenvaltion sairaaloiden, jotka pystyvät antamaan kyseessä olevaa hoitoa, kannalta ja toisaalta sen ajanjakson kannalta, jonka kuluessa hoitoa voidaan saada ajoissa.

- 35 Romanian hallitus toteaa pääasiasta, että Petrulla oli oikeus mennä Romaniassa mihin tahansa sellaiseen toiseen hoitolaitokseen, jolla oli tarvittava välineistö hänen tarvitsemansa toimenpiteen toteuttamiseksi. Romanian hallitus huomauttaa lisäksi pääasian vastapuolten tavoin, että hoitavan lääkärin lausunnossa todettiin, että kyseinen toimenpide oli tehtävä kolmen kuukauden kuluessa. On siis niin, että jos Petrun väitteet lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutteesta Institutul de Boli Cardiovasculare de Timișoarassa näytetään toteen, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on selvittää, olisiko toimenpide voitu toteuttaa mainitussa ajassa jossakin toisessa romanialaisessa sairaalassa.
- 36 Esitettyyn kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, ettei saman artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa voida evätä silloin, kun kyseessä olevaa sairaalahoitoa ei lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutteen takia voida antaa ajoissa sosiaalivakuutetun asuinjäsenvaltiossa. Tätä mahdottomuutta on arvioitava kaikkien asuinjäsenvaltion sairaaloiden, jotka pystyvät antamaan kyseistä hoitoa, kannalta ja sen ajanjakson kannalta, jonka kuluessa hoitoa voidaan saada ajoissa.

Oikeudenkäyntikulut

- 37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna 17.6.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 592/2008, 22 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, ettei saman artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa voida evätä silloin, kun kyseessä olevaa sairaalahoitoa ei lääkkeiden ja perushoitotarvikkeiden puutteen takia voida antaa ajoissa sosiaalivakuutetun asuinjäsenvaltiossa. Tätä mahdottomuutta on arvioitava kaikkien asuinjäsenvaltion sairaaloiden, jotka pystyvät antamaan kyseistä hoitoa, kannalta ja sen ajanjakson kannalta, jonka kuluessa hoitoa voidaan saada ajoissa.

Allekirjoitukset